

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/504/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1110226429
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Bolebruch
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1110226429.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Bolebrucha a sudcov JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Valérie Kleinovej v právnej veci navrhovateľky: Mária Abrahámová, bytom J. XXX/X, Žiar nad Hronom, zastúpenej advokátom JUDr. Dušanom Klimom, I. XX/XX, Žiar nad Hronom, proti odporcovi: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, U. námestie XX, Bratislava, o náhradu škody, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č.k. 26C/88/2010-96, zo dňa 6.6.2012, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol návrh a odporcovi nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka sa svojim návrhom v zmysle zmeny pripustenej uznesením na pojednávaní dňa 11.4.2012 domáhala zaplataenia 78.383,39 eura titulom náhrady škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/153/2005; nesprávny úradný postup mal spočívať v zbytočných prieťahoch v konaní, v nevykonaní úkonov, ktoré mal súd v zmysle § 226 O.s.p. vykonať na základe rozhodnutia odvolacieho súdu a v porušení čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V súvislosti s existenciou zbytočných prieťahov v konaní Okresného súdu Galanta mal súd prvého stupňa za to, že súdne konanie nie je z hľadiska zbytočných prieťahov kompetentný preskúmať súd v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ale len Ústavný súd Slovenskej republiky na podklade ústavnej sťažnosti, resp. predseda súdu na podklade sťažnosti na prieťahy. Uviedol, že pri opačnom výklade by existovalo niekoľko orgánov oprávnených v tom istom čase preskúmať postup tohto istého súdu z hľadiska vzniku zbytočných prieťahov. Pri hodnotení postupu iného súdu z hľadiska existencie zbytočných prieťahov v konaní o náhradu škody by navyše všeobecné súdy preskúmavali postup iných všeobecných súdov, pričom uvedeným by mohol byť porušený inštančný princíp, kedy by postup súdu vyššieho stupňa bol preskúmaný súdom nižšieho stupňa, čo je zjavne absurdné a uvedené len potvrdzuje, že konštatovať existenciu prieťahov v súdnom konaní môže len Ústavný súd Slovenskej republiky. V predmetnej veci ústavná sťažnosť na prieťahy v konaní zo strany navrhovateľky podaná nebola a v predmetnej veci prieťahy v konaní nekonštatoval ani príslušný predseda súdu podľa zákona č. 757/2004 Z.z.

Z podrobného prehľadu jednotlivých úkonov Okresného súdu Galanta a úkonov jednotlivých účastníkov v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/153/2005 mal navyše súd prvého stupňa za to, že v predmetnej veci k prietahom v konaní ani nedošlo. Okresný súd Galanta konal plynule (vykonával procesné úkony takmer každé dva mesiace) a na dĺžke konania ako aj nesprávnosti rozhodnutia sa podieľala (okrem iných) aj nedostatočná špecifikácia žalovaných nárokov navrhovateľkou, ktorá nebola odstránená, pričom k zastaveniu konania došlo práve pre správanie sa navrhovateľky, ktorá vzala návrh späť, čím procesne zavinila zastavenie konania. Za zbytočné prietahy sa pritom považuje nekonanie súdu v stanovených lehotách, resp. jeho nečinnosť, avšak nie situácia, kedy došlo k zrušeniu rozsudku súdu prvého stupňa odvolacím súdom.

Ďalej súd prvého stupňa uviedol, že v postupe Okresného súdu Galanta nastali pochybenia, ktoré označil vo svojich rozhodnutiach aj Krajský súd v Trnave (nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, porušenie práva na spravodlivý proces), avšak v tomto smere posudzoval, či tieto pochybenia možno priradiť k nesprávnemu úradnému postupu, alebo sa viažu k nezákonnosti rozhodnutia (navrhovateľka svoj nárok opierala o nesprávny úradný postup). Pod pojmom nesprávny úradný postup sa vo všeobecnosti rozumie iná než rozhodovacia činnosť štátnych orgánov, ale aj nevydanie alebo oneskorené vydanie rozhodnutia v dôsledku porušenia či už stanovených alebo primeraných lehôt na jeho vydanie. Nedostatočné odôvodnenie rozsudku súdom prvého stupňa a v tom dôsledku porušenie práva účastníka na spravodlivý proces garantovaného čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (rovnako tak postup súdu po rozhodnutí odvolacieho súdu - navrhovateľkou namietané nerešpektovanie pokynov odvolacieho súdu), nemožno považovať za nesprávny úradný postup; postup súdu, ktorý sa odrazí v samotnom rozhodnutí, totiž nie je možné kvalifikovať ako nesprávny úradný postup. V prípadoch, ak postup orgánu verejnej moci (vrátane súdu) bol nesprávny (napr. súd nesprávne interpretoval použité zákonné ustanovenie na prejednávany prípad, neriadil sa záväzným pokynom nadriadeného súdu a z tohto dôvodu opätovne nesprávne rozhodol, nevykonal dostatočné dokazovanie, nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie a pod.), avšak ak zároveň tento nesprávny postup bol zavŕšený vydaním samotného rozhodnutia, ktoré z tohto titulu možno považovať za nezákonné platí, že sa možno domáhať náhrady škody len z titulu nezákonného rozhodnutia, nakoľko takéto nezákonné rozhodnutie v sebe subsumuje aj nesprávny úradný postup (v danom prípade nesprávny postup smerujúci k vydaniu rozhodnutia, ktoré je potom práve z tohto titulu nesprávne), ktorý predchádzal jeho vydaniu. Inak povedané, ak nesprávny úradný postup súdu (porušenie procesných noriem) bol zavŕšený rozhodnutím vo veci (a z tohto dôvodu je nesprávne aj toto rozhodnutie) je možné sa domáhať náhrady škody, avšak len z dôvodu nezákonného rozhodnutia, nakoľko toto v sebe subsumuje aj predmetný nesprávny postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal.

Všeobecné súdy prvého stupňa v rámci žalôb o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. nie sú oprávnené posudzovať správnosť postupu (a rozhodnutí) iného všeobecného súdu, a preto v predmetnej veci súd prvého stupňa pri rozhodovaní o náhrade škody nebol oprávnený posúdiť, či Okresný súd Galanta správne alebo nesprávne použil alebo interpretoval právnu normu na konkrétny prípad, či vykonal alebo nevykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, ani či odôvodnenie jeho rozhodnutia je alebo nie je preskúmateľné. Takáto právomoc prislúcha iba nadriadenému súdu v rámci rozhodovania o riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkoch. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia a nedostatok dôvodov má za následok zrušenie rozhodnutia odvolacím súdom; samé o sebe však neopodstatňujú náhradu škody tak, ako si ju uplatnila navrhovateľka; ako už bolo uvedené, ak sa nesprávny postup súdu odrazí v samotnom jeho rozhodnutí, je možné sa náhrady škody domáhať len z titulu nezákonného rozhodnutia.

Navrhovateľkou namietané porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia a nerešpektovania záväzných pokynov odvolacieho súdu sú teda takými pochybeniami, ktoré sa odrazili v nesprávnosti samotného rozhodnutia; prípadná škoda preto mohla vzniknúť len titulom nezákonného rozhodnutia. Na to, aby oba rozsudky Okresného súdu Galanta vykazovali znaky nezákonného rozhodnutia by však bolo potrebné, aby tieto rozhodnutia boli právoplatné, aby boli napadnuté odvolaním a aby boli zrušené alebo zmenené príslušným orgánom pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z.). Uvedené rozsudky síce boli zrušené (jeden iba v časti) nadriadeným súdom v rámci odvolacieho konania (t.j. išlo o rozhodnutia napadnuté riadnym

opravným prostriedkom), neboli však rozhodnutiami právoplatnými. Nedostatok ich právoplatnosti spôsobuje napriek ich nesprávosti, že ich nemožno súčasne považovať aj za nezákonné.

Súd prvého stupňa vzhľadom na vyššie uvedené mal za to, že nie je daná existencia nezákonných rozhodnutí Okresného súdu Galanta, pričom samotný nesprávny procesný postup, ktorý predchádzal vydaniu týchto rozhodnutí, nemôže byť sám o sebe titulom pre priznanie náhrady škody, nakoľko týmto môže byť len samotné rozhodnutie, ktoré takýto postup v sebe subsumuje; takéto nesprávne rozhodnutie by však muselo naplňať aj znaky rozhodnutia nezákonného, čo však v danom prípade nenastalo.

V konaní tak nebol preukázaný jeden zo základných predpokladov pre vznik nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., a to existencia nesprávneho úradného postupu alebo nezákonného rozhodnutia. Nebolo preto potrebné skúmať ďalšie dva predpoklady (existenciu škody a príčinnú súvislosť), nakoľko na vznik nároku na náhradu škody je potrebné, aby boli splnené všetky tri kumulatívne predpoklady (existencia nesprávneho úradného postupu alebo nezákonného rozhodnutia, vznik škody ako aj existencia príčinnej súvislosti medzi nimi).

Napriek uvedenému sa súd prvého stupňa zaoberal aj možnou existenciou príčinnej súvislosti medzi navrhovateľkou deklarovanou škodou a postupom Okresného súdu Galanta. Mal za to, že navrhovateľkou uplatnená a vyčíslená škoda a nemajetková ujma nemá podklad a príčinnú súvislosť s namietaným údajným nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Galanta.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti súd prvého stupňa s poukazom na § 3 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, 2, 3, § 6 ods. 1 a § 9 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. návrh zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.; odporcovi, ktorý mal vo veci plný úspech, náhradu trov konania nepriznal, nakoľko túto si neuplatnil a trovy mu ani nevznikli.

Proti rozsudku podala odvolanie navrhovateľka a žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Uviedla, že naplnenie znakov nesprávneho úradného postupu Okresným súdom Galanta vzhľadla v neurobení úkonov, ku ktorým bol viazaný § 226 O.s.p. a ktoré mu boli nariadené Krajským súdom v Trnave, ďalej v nečinnosti v smere záväzných pokynov daných Krajským súdom v Trnave a opätovným rozhodnutím pri ich nedodržaní, čím pri dvojnásobnom rozhodnutí a zároveň neodôvodnením prijatých právnych záverov porušil jej právo na súdne konanie a spravodlivé rozhodnutie, ďalej spôsobením zbytočných prieťahov v konaní, keď po vrátení spisu dňa 29.5.2007 Krajský súd v Trnave opätovne vrátil vec dňa 22.9.2008 na nové konanie. Namietla, že súd prvého stupňa sa týmito skutočnosťami nezaoberal. Mala za to, že pokiaľ sú nesprávnym úradným postupom zbytočné prieťahy v konaní, je okresnému súdu dané právo i povinnosť rozhodovať o tom, či nesprávnym úradným postupom boli i prieťahy v konaní.

K tvrdeniu súdu prvého stupňa o podaní nepresnej žaloby na Okresnom súde Galanta a jej nedoplnení uviedla, že už na druhom pojednávaní predložila všetky účtovné doklady; potvrdila, že nárok pôvodne nespresnila z časového hľadiska, neskôr nároky upravila k 30.6.2003. Namietla, že súd prvého stupňa k tvrdeniam o nedoplnení návrhu nevykonala žiadne dôkazy. Rovnako namietla nezdôvodnenie záveru, že nedostatočné zdôvodnenie rozsudku a nerešpektovanie § 226 O.s.p. nemožno považovať za nesprávny úradný postup.

Záverom navrhovateľka zdôraznila, že náhrady škody sa nedomáhala titulom nezákonného rozhodnutia napriek dvom nezákonným rozsudkom Okresného súdu Galanta. Uviedla, že podľa Krajského súdu v Trnave jej odporca krátil na mzde 1.700,- Sk mesačne; o tejto skutočnosti Okresný súd Galanta vôbec nerozhodol.

Odvolačný súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal odvolanie podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 29.5.2014 (§ 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p.).

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, pretože je vecne správny a nakoľko sa v celom rozsahu stotožňuje s jeho odôvodnením, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že základnými predpokladmi vzniku objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jeho orgánmi v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. sú existencia škody (nemajetkovej ujmy), nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup orgánu štátu a príčinná súvislosť medzi škodou (nemajetkovou ujmov) a nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Nakoľko navrhovateľka sa v konaní domáhala náhrady škody titulom nesprávneho úradného postupu s poukazom na zbytočné prietahy, nevykonanie úkonov v zmysle § 226 O.s.p. a porušenie čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, súd prvého stupňa sa správne zaoberal uvedenými základnými predpokladmi vzniku objektívnej zodpovednosti štátu za škodu v predmetnej veci. Dôkladne postupoval pri zistení skutkového stavu veci, vec správne právne posúdil v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. a napadnutý rozsudok podrobne odôvodnil rešpektujúc § 157 ods. 2 O.s.p. Nie je potom dôvodná odvolacia námietka ohľadom nezaoberania sa naplnením znakov nesprávneho úradného postupu v konaní Okresného súdu Galanta (ktoré navrhovateľka vzhľadla v neurobení úkonov, ku ktorým bol viazaný § 226 O.s.p. a ktoré mu boli nariadené Krajským súdom v Trnave, ďalej v nečinnosti v smere záväzných pokynov daných Krajským súdom v Trnave a opätovným rozhodnutím pri ich nedodržaní, čím pri dvojnásobnom rozhodnutí a zároveň neodôvodnením prijatých právnych záverov porušil jej právo na súdne konanie a spravodlivé rozhodnutie, ďalej spôsobením zbytočných prietahov v konaní, keď po vrátení spisu dňa 29.5.2007 Krajský súd v Trnave opätovne vrátil vec dňa 22.9.2008 na nové konanie) a nezodôvodnenia záveru, že nedostatočné zdôvodnenie rozsudku a nerešpektovanie § 226 O.s.p. nemožno považovať za nesprávny úradný postup. Súd prvého stupňa sa zaoberal otázkou existencie nesprávneho úradného postupu vo vzťahu k všetkým tvrdeným pochybeniam, v ktorých navrhovateľka nesprávny úradný postup vzhľadla. Presvedčivo odôvodnil záver, že prípadné nerešpektovanie právneho názoru Krajského súdu v Trnave by sa odrazilo v samotnom rozsudku Okresného súdu Galanta, a preto ho nemožno kvalifikovať ako nesprávny úradný postup; rovnako odôvodnil záver, že prípadné nedostatočné odôvodnenie rozsudku taktiež nemožno kvalifikovať ako nesprávny úradný postup. Súd prvého stupňa sa potom správne v týchto častiach zaoberal otázkou možnej náhrady škody titulom nezákonného rozhodnutia (keď právnu kvalifikáciu navrhovateľky viazaný nebol).

V súvislosti s namietanými zbytočnými prietahmi je potrebné konštatovať, že nedošlo k sťažnosti na prietahy v konaní a nebolo vydané právoplatné rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým by Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, všetko v konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 13C/153/2005. Z uvedeného správne vychádzal súd prvého stupňa pri svojom závere o nemožnosti hodnotenia postupu Okresného súdu Galanta z hľadiska existencie zbytočných prietahov.

Odvolačný súd pre úplnosť poukazuje na ustanovenie § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. (v znení účinnom od 1.1.2013), podľa ktorého pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu súdu spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných prietahoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prietahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prietahy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sudca sa dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok prietahy v súdnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Uvedené ustanovenie síce nemožno aplikovať v predmetnej veci vzhľadom na jeho možnú aplikáciu až na zodpovednostné právne vzťahy, ktoré vznikli

od 1.1.2013, avšak podporne potvrdzuje správnosť záveru súdu prvého stupňa o nemožnosti hodnotenia postupu Okresného súdu Galanta z hľadiska existencie zbytočných prietahov.

Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 412/2012 Z.z. (ktorým bol zmenený zákon č. 514/2003 Z.z.) „existuje možnosť domáhať sa ochrany svojich práv využitím inštitútu ústavnej sťažnosti v súlade s ustanovením § 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Otázkou, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, je kompetentný preskúmať ústavný súd, ktorý ju v súlade so svojou ustálenou judikatúrou preskúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Súdne konanie nie je kompetentný preskúmať súd v konaní o náhrade škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ale len Ústavný súd Slovenskej republiky na podklade ústavnej sťažnosti (resp. predseda súdu na podklade sťažnosti na prietahy). Opačný výklad by znamenal, že by existovalo niekoľko orgánov, ktoré by boli oprávnené v tom istom čase preskúmať postup toho istého súdu z hľadiska vzniku zbytočných prietahov.

Pokiaľ by súd konajúci o náhrade škody mohol hodnotiť postup iného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietahov, znamenalo by to absurdný záver, keďže všeobecné súdy by preskúmavali postup iných všeobecných súdov, pričom uvedené by mohlo smerovať aj k porušeniu inštančného princípu v súdnictve. Vecne príslušné pre rozhodovanie sporov o náhradu škody sú v prvom stupni zásadne okresné súdy, avšak súdy, ktoré môžu porušiť právo fyzických a právnických osôb na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, môžu byť aj súdy vyššieho stupňa (krajské súdy, Najvyšší súd Slovenskej republiky). V prípade, ak by sa zbytočných prietahov dopustil napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky, poškodený subjekt by sa mal obrátiť v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. na okresný súd, aby konštatoval, že jeho nadriadený orgán sa dopustil zbytočných prietahov. Postup súdu vyššieho stupňa by bol v takomto prípade preskúmaný súdom nižšieho stupňa, čo je zjavne absurdné a uvedené len potvrdzuje, že konštatovať existenciu prietahov v súdnom konaní je oprávnený Ústavný súd Slovenskej republiky.

Vzhľadom na vyššie uvedené návrh zákona výslovne dopĺňa, že všeobecný súd môže pristúpiť k priznávaniu náhrady škody v konaní podľa zákona č. 514/2003 Z.z. až v prípade, ak o existencii prietahov bolo rozhodnuté týmto oprávneným orgánom.“

Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k správneému záveru o nepreukázaní nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu ako základných predpokladov vzniku objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jeho orgánmi v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. Prípadné predloženie účtovných dokladov na druhom pojednávaní vedenom Okresným súdom Galanta či upravenie nárokov nepresnej žaloby k 30.6.2003, na ktoré poukázala navrhovateľka záverom podaného odvolania, na správnosti záveru súdu prvého stupňa nič nemení.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. V odvolacom konaní úspešný odporca by mal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Nakoľko si však náhradu trov konania neuplatnil, odvolací súd mu ich náhradu nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.